

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

200900908-24 312
KSK/09GR
KOM

Nottveit Energi AS
Nottveit
5729 Modalen

Deres ref.

Vår ref.
13/145

Dato
15.2.2013

Nottveit kraftverk i Modalen kommune i Hordaland fylke - klage på NVEs vedtak

I brev av 10.01.2012 og i utfyllende brev av 08.02.2012 klager Nottveit Energi AS (SUS) på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vedtak av 20.12.2011 om konsesjon til Nottveit kraftverk.

NVE har vurdert klagen i brev til departementet av 12.06.2012. NVE kan imøtekomme klagers forslag til ny inntaksplassering, men finner utover dette ikke grunnlag for å endre konsesjonsvedtaket.

1. Bakgrunn

I søknad av 11.09.2006 søkte Nottveit Energi AS (SUS) om tillatelse til å bygge Nottveit kraftverk i Modalen kommune. Det ble gitt konsesjon med fastsatte vilkår ved NVEs vedtak av 20.12.2011.

Kraftverket vil i henhold til søknaden utnytte et fall på 297 m mellom ca. kote 300 og ca. kote 3 i Nottveitelva. Kraftverket har en planlagt installert effekt på (inntil) 5 MW, og vil etter planen gi en årlig produksjon på om lag 18 GWh. Det er ikke planlagt slipp av minstevannføring. Søknaden omfatter regulering av Øvre og Nedre Sætervatn. Reguleringene vil bidra med om lag 1,75 GWh/år.

Modalen kommune støtter prosjektet, men påpeker at det må undersøkes om vassdraget er fiskeførende og at det må slippes minstevannføring. Fylkeskommunen er ikke imot prosjektet, men ønsker at det blir sett nærmere på om det er nødvendig med reguleringer og om det eventuelt er behov for slipp av minstevannføring.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

<http://www.oed.dep.no/>

Kontoradresse
Akersgt. 59

postmottak@oed.dep.no

Energi- og
vannressursavdelingen

Sentral: 22 24 90 90

Saksbehandler
Per Harald Sønstelid
22246269

Org. nr. 977 161 630

Fylkesmannen (FM) er imot utbygging, men påpeker at reguleringene må utgå dersom det likevel gis konsesjon. FM mener også inntaket må flyttes, at det må slippes minstevannføring, og at kraftverket må ha forbislippventil. Bergen Turlag mener det store tapet av INON (5,75 km²) alene bør tilsi avslag. Bergen Turlag savner et utbyggingsalternativ uten reguleringer, og de mener det må slippes minstevannføring dersom det gis konsesjon.

NVE har gitt konsesjon til Nottveit kraftverk med fastsatte vilkår. Regulering av Øvre og Nedre Sætervatn tillates ikke, og det stilles krav om slipp av minstevannføring og at inntaket flyttes 15 høydemeter ned i forhold til omsøkt inntaksplassering.

En overføring via en åpen kanal fra Storebotnen til inntaket i Nottveitelva er også omtalt i søknaden, men i følge NVE er det ikke søkt spesifikt om overføringen. NVE har avvist denne delen av prosjektet på formelt grunnlag.

NVE har lagt til grunn hydrologiske forutsetninger som de mener gir en bedre beskrivelse av vannføringen i Nottveitelva enn det som beskrives i søknaden. På denne bakgrunn har NVE nedjustert kraftverkets anslåtte produksjon fra 18 GWh/år til 13,6 GWh/år. Med denne justeringen og NVEs fastsatte vilkår vil det konsesjonsgitte kraftverket i følge NVE produsere 11 GWh/år.

2. Klagen

I brev av 10.01.2012 og 08.02.2012 klager Nottveit Energi AS (SUS) på NVEs vedtak av 20.12.2011. Utbygger klager på NVEs vilkår, og på at NVE har avvist overføringen fra Storebotnen på formelt grunnlag. I klagen foreslås det endringer av NVEs vilkår, herunder 1 m regulering av Øvre Sætervatn, ny inntaksplassering, lavere slipp av minstevannføring, samt en overføring via tunnel.

3. Departementets merknader

Tillatelse til å bygge småkraftverk kan gis dersom *fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*, jf. vannressursloven § 25 første ledd. Dette blir vurdert konkret for hvert enkelt prosjekt. Departementet vil drøfte de merknader i klagen som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til andre forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Naturmangfold

Skjønnsutøvingen ved saksbehandling etter vannressursloven må være i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven. Dette innebærer at tiltakets konsekvenser for miljø og naturmangfold må vurderes opp mot tiltakets fordeler knyttet til produksjon av fornybar energi, kraftforsyningsikkerhet, lokal verdiskapning og andre positive virkninger. Bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved departementets behandling etter vannressursloven, jf.

naturmangfoldloven § 7. Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 legges også til grunn for departementets behandling av klagen.

Søknadens vedlagte rapport om virkninger på biologisk mangfold er utført av Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser (juli, 2006). NVE påpeker at verken rapporten eller innspill fra høringspartene frembringer opplysninger om rødlistearter eller prioriterte naturtyper i tiltaksområdet. NVE påpeker imidlertid at det i naturdatabasen foreligger en rapport fra 2009 om Nottveitelva der det er gjort registrering av naturtypen bekkekløft på utbyggingsstrekningen. Verdien av bekkekløfta er i rapporten fra naturdatabasen vurdert til regionalt/nasjonalt viktig. I følge NVE er det senere også gjort funn av en rødlistet lavart i influensområdet, men denne er ikke direkte avhengig av vann fra elva, og vil i følge NVE ikke bli påvirket av eventuell anleggsvirksomhet. NVE legger til grunn at tiltaket ikke vil være i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE mener videre at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet, og at det heller ikke er risiko for alvorlig eller irreversibel skade, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 9. NVE vurderer videre at tiltaket ikke vil bidra til en uakseptabel samlet belastningen for naturtyper eller økosystem, jf. naturmangfoldloven § 10. Gjennom oppfølging og godkjenning av detaljplanen og på bakgrunn av at myndighetene kan fastsette vilkår som må gjennomføres på konsesjonærens bekostning, mener NVE at hensynet til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. naturmangfoldloven §§ 11 og 12, er ivaretatt.

I vurderingen av klagen har departementet lagt til grunn følgende kunnskapsgrunnlag:

- Søknad om tillatelse til bygging av Nottveit kraftverk (september 2006)
- Rapport om virkninger på biologisk mangfold utført av Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser (juli 2006)
- Sjekk i bekkekløftregisteret <http://borchbio.no/narin/?nid=2510> (januar 2013)
- Kontroll av registrerte arter i artsdatabanken (januar 2013)
- NVEs bakgrunn for vedtak (KI-notat nr. 62/2011) inkludert høringsuttalelser (desember 2011)

Departementet mener det foreliggende materialet i tilstrekkelig grad gir den kunnskapen som kreves om bestandssituasjonen til artene, utbredelsen av naturtyper og den økologiske tilstanden i området, jf. naturmangfoldloven § 8. Av hensyn til en bekkeløft av regional/nasjonal verdi, mener departementet at *føre-var-prinsippet*, jf. naturmangfoldloven § 9, må tillegges noe vekt i vurderingen av klagen. Samlet sett deler departementet NVEs vurdering av at tiltaket ikke vil være i konflikt med bestemmelsene i naturmangfoldloven.

Regulering av Øvre og Nedre Sætervatn

Det er søkt om regulering av Øvre Sætervatn med 0,5 m oppdemming og 1,5 m senking, og regulering av Nedre Sætervatn med 2 m oppdemming og 2 m senking. Som følge av lavt reguleringsvolum, manuell tappeordning, topografi og avstand til inntaket er NVE usikre på om reguleringen av Nedre Sætervatn vil virke etter hensikten. Ved utløpet av vannene er det rester av gamle steindammer. NVE mener de omsøkte reguleringene er av et helt annet inngrepsomfang enn de gamle tiltakene. NVE påpeker også at de gamle tiltakene allerede medfører en viss forsinking i avrenningen fra vannene i forhold til naturlig situasjon.

NVE påpeker at senkingen i utløpet av vannene innebærer omfattende tiltak med utgraving og/eller sprengning og legging av rør. I tillegg påpeker NVE at det er nødvendig med dammer som får en høyde tilsvarende reguleringshøyden. Bruk av stedeegnede masser for å sikre dammene vil etter NVEs syn forsterke inngrepet ytterligere. Utover en 22-kv kraftlinje som går gjennom området, mener NVE at inngrepene vil finne sted i et fjellområde som må betraktes som urørt. NVE påpeker at begge reguleringene vil redusere INON-areal sone 2 med ca. 3,7 km², og at ulempene vil overgå en kraftgevinst på 1,75 GWh/år.

I klagen vises det til at det allerede er en regulering på 1 m i Øvre Sætervatn som bør være tatt hensyn til i INON-kartet. I følge klager kunne NVE dermed ha gitt konsesjon til en lavere regulering på opptil 1 m da dette likevel ikke vil medføre reduksjon av INON-areal. Klager foreslår en regulering i Øvre Sætervatn på +/- 0,5 m slik at man kun utnytter dagens demning. Det skal i følge utbygger kun benyttes håndarbeid til å rehabilitere dagens demning og etablere nytt utløp. NVE mener denne løsningen ikke vil medføre noen særlig endring i forhold til dagens reguleringsituasjon i Øvre Sætervatn. NVE ser derfor ikke at det bør være behov for tiltaket, og påpeker at en med dette også unngår reduksjon av INON.

Departementet vurderer at kraftgevinsten ved regulering av Øvre og Nedre Sætervatn, eventuelt kraftgevinsten ved 1 m regulering av kun Øvre Sætervatn, er liten i forhold til inngrepene dette vil medføre i et urørt område. Dette må etter departementets syn tillegges vekt i vurderingen av klagen.

Inntaksplassering

NVE påpeker at det omsøkte inntaket vil neddemme ca. 30 daa skogsmark. NVE mener neddemningen og tekniske inngrep vil virke negativt for landskapet, og har derfor stilt krav om å flytte inntaket 15 høydemeter ned. Dette vil i følge NVE redusere det landskapsmessige inngrepet betydelig.

I klagen påpekes det at det omsøkte inntaket ville ha blitt et driftsikkert inntak. Inntaksdammen ville i følge klager blitt et godt og sikkert habitat for stedegegen fisk. NVEs påkrevde inntaksplassering vil i følge klagen medføre sarr- og isdannelse på rista til inntaket, noe som vil redusere driftssikkerheten. I klagen foreslås det en alternativ

inntaksplassering mellom det opprinnelig omsøkte inntaket og NVEs påkrevde inntak. Neddemmet areal med det nye alternativet vil bli begrenset til 1 daa. NVE finner i sitt oversendelsesbrev til departementet av 12.06.2012 grunnlag for å imøtekomme klagen på dette punktet. Departementet deler NVEs vurdering.

Minstevannføring

I det nasjonale bekkekløftprosjektet fra 2009, utført i regi av Direktoratet for naturforvaltning, er det registrert en bekkekløft på utbyggingsstrekningen i Nottveitelva (<http://borchbio.no/narin/?nid=2510>). Nottveit forvaltningsområde er vurdert til å være av regional/nasjonal verdi i naturtypesammenheng. Det er ikke registrert rødlistearter direkte knyttet til vannstrengen, men det fremgår av bekkekløftprosjektet at bekkekløfta har et visst potensial for rødlistede arter.

NVE og utbygger påpeker at det er stor naturlig vannføringsvariasjon i Nottveitelva. Med en maksimal slukeevne på i overkant av 200 pst av middelvannføringen, og uten slipp av minstevannføring, mener NVE at kraftverket vil medføre at elva rett nedstrøms inntaket vil være tørrlagt i store deler av året. Av hensyn til naturmiljøet har NVE stilt krav om slipp av minstevannføring på 70 l/s i perioden 1. april - 30. september, og 30 l/s resten av året. Dette tilsvarer 5-persentilverdiene for sommer- og vintervannføring. NVE viser også til at vannressursloven har som hovedregel at minst alminnelig lavvannføring skal være igjen i et vassdrag. NVEs pålegg om minstevannføring vil redusere produksjonen med 0,6 GWh/år.

Klager mener 5-persentilverdiene NVE har lagt til grunn for fastsettingen av minstevannføring er for høye. I følge NVE skyldes dette at utbygger og NVE har lagt til grunn ulike hydrologiske forutsetninger i sine vurderinger av vannføringsforholdene i Nottveitelva. NVE står ved sin vurdering, og påpeker at de har fastsatt et nivå for minstevannføring som de mener er riktig med hensyn på interessene de ønsker å ta vare på.

Departementet mener at NVEs pålagte minstevannføring må legges til grunn, særlig med sikte på å redusere risikoen for negative virkninger for en bekkekløft av regional/nasjonal verdi med et visst potensial for rødlistede arter. Departementet viser i denne sammenheng til naturmangfoldloven § 9 om *føre-var-prinsippet*.

Overføring

NVE mener overføringen fra Storebotnen til Nottveitelva ikke er omsøkt spesifikt. NVE oppfatter at høringsinstansene ikke har fått realitetsvurdert overføringen. Etter NVEs vurdering er en overføring vesentlig for konsesjonsspørsmålet. NVE mener derfor det må sendes en egen søknad om en eventuell overføring som må ut på høring når klagesaken er avgjort. NVE har derfor avvist denne delen av prosjektet på formelt grunnlag.

I klagen presenteres en alternativ overføring via tunnel. Med samme begrunnelse som over, mener NVE det like fullt det må sendes en egen søknad om overføring som må ut på høring.

Departementet mener at utførelsen og konsekvensene av overføringen er mangelfullt beskrevet i søknaden. Departementet deler NVEs vurdering av det må sendes en egen søknad om en eventuell overføring.

4. Andre forhold

Departementet mener de mest vesentlige virkningene av tiltaket er vurdert ovenfor. Departementet går derfor ikke nærmere inn på tiltakets konsekvenser for blant annet fisk, friluftsliv, kulturminner med mer.

Fylkesmannen har anført at tiltaket må hjemles i reguleringsplan dersom det skal gis konsesjon. Departementet vil påpeke at det følger av plan- og bygningsloven § 12-1, 3. ledd, 3. punktum at krav til reguleringsplan ikke gjelder for anlegg for produksjon av energi som er konsesjonspliktig etter vannressursloven. Departementet forutsetter at tiltakshaver avklarer forholdet til gjeldende plan med kommunen, jf. Ot. prp. nr. 32 (2007-2008) pkt. 3.6.2 side 41.

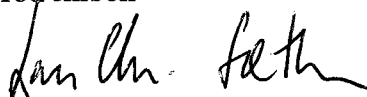
5. Departementets vedtak

Departementets vurdering er at NVEs fastsatte vilkår er avgjørende for at ulempene ved Nottveit kraftverk ikke skal overstige fordelene knyttet til økt fornybar kraftproduksjon, lokal verdiskapning og andre positive virkninger.

Departementet opprettholder NVEs vedtak av 20.12.2011, med unntak for inntaket som tillates etablert i tråd med de premisser som NVE legger til grunn avslutningsvis i sitt brev til departementet av 12.06.2012.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningslovens § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Per Harald Sønstelid
seniorrådgiver

Kopi:

Statens vegvesen Region vest, Askedalen 4, 6863 Leikanger

Bergen Turlag, Tverrgt. 4/6, 5017 Bergen

Fylkesmannen i Hordaland, Miljøvernavdelinga, Postboks 7310, 5020 Bergen

Hordaland Fylkeskommune, Postboks 7900, 5020 Bergen

Modalen kommune, Postboks 44, 5729 Modalen

Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstuen, 0301 Oslo